

Bonifacas STUNDŽIA, Lina INČIURAITĖ-NOREIKIENĖ
Vilniaus universitetas

VARDAŽODINIŲ HIBRIDINIŲ PRIESAGŲ VEDINIŲ, PAVADINANČIŲ ASMENIS, IR BENDRAŠAKNIŲ SKOLINIŲ KONKURENCIJA DABARTINĖJE LIETUVIŲ KALBOJE¹

Competition between hybrid suffixed denominal personal nouns
 and common root borrowings in contemporary Lithuanian

Anotacija. Straipsnyje analizuojama, kaip hibridiniai vardažodiniai priesagų vediniai, pavadinantys asmenis, konkuruoja tarpusavyje (pvz., *atlant-inink-as*, *-ė* / *atlant-iet-is*, *-ė* ← ‘NATO šalininkas’ ← *Atlant-as*) ir su tos pačios darybos kategorijos bendrašakniais koreliaciniais vediniais, arba priesaginiais skoliniais (pvz., *strateg-inink-as*, *-ė* ← *strategij-a* / *strateg-ist-as*, *-ė* ← *strategij-a*), bei bendrašakniais paprastaisiais skoliniais (pvz., *strateg-inink-as*, *-ė* / *strateg-as*, *-ė*) dabartinėje lietuvių kalboje. Siekiama nustatyti vardažodinių priesaginių asmenų pavadinimų su skolintomis šaknimis konkurencinius modelius ir išsiaiškinti, kiek darybiškai įvairūs yra konkuruojantys hibridiniai ir koreliaciniai vediniai, koks jų vartosenos dažnis, pagal kurį siūloma skirti stipriąją ir silpnąją konkurenciją. Tyrimui medžiaga rinkta iš elektroninio tarptautinių žodžių žodyno „Interleksis“, *Dabartinės lietuvių kalbos žodyno*, *Bendrinės lietuvių kalbos žodyno*, *Lietuvių kalbos žodyno*, *Naujažodžių duomenyno*, *Dabartinės lietuvių kalbos tekstyno* ir interneto šaltinių.

Raktažodžiai: lietuvių kalba; konkurencija; vardažodiniai asmenų pavadinimai; hibridiniai priesagų vediniai; koreliaciniai priesagų vediniai; priesagų vediniai; skoliniai; stiprioji konkurencija; silpnoji konkurencija.

Abstract. The article analyzes how hybrid suffixed denominal personal derivatives compete with each other (e.g. *atlant-inink-as*, *-ė* / *atlant-iet-is*, *-ė* ‘supporter of NATO’ ← *Atlant-as* ‘Atlantic’) and with suffixed borrowings or correlative common root derivatives of the same derivational category (e.g. *strateg-inink-as*, *-ė* ‘strategist’ ← *strategij-a* / *strateg-ist-as*, *-ė* ‘id.’ ← *strategij-a* ‘strategy’) and common root simplex borrowings (e.g. *strateg-inink-as*, *-ė* / *strateg-as*, *-ė* ‘strategist’) in the contempo-

¹ Straipsnis parengtas vykdant projektą, bendrai finansuotą iš Europos socialinio fondo lėšų (projekto Nr. 09.3.3-LMT-K-712-23-0106) pagal dotacijos sutartį su Lietuvos mokslo taryba (LMTLT).

rary Lithuanian language. The aim is to identify the competing patterns of suffixed denominal personal nouns with borrowed roots, to find out how diverse competing hybrid and correlative derivatives are from the perspective of derivation and how frequent they are in the contemporary Lithuanian language. We distinguish between strong and weak competition according to the frequency of use of derivatives. The material for the study was collected from the electronic *Dictionary of Internationalisms* “Interleksis”, *Dictionary of Contemporary Lithuanian*, *Dictionary of Standard Lithuanian*, *Dictionary of Lithuanian*, the *Database of Lithuanian Neologisms*, the *Corpus of the Contemporary Lithuanian Language* and internet sources.

Keywords: Lithuanian; competition; denominal personal nouns; hybrid suffixed derivatives; correlative suffixed derivatives; suffixed denominal derivatives; borrowings; strong competition; weak competition.

1. Įvadas

Lietuvių kalbos hibridinių vedinių konkurencija tarpusavyje ir su bendrašakniais skoliniais mažai tirta² (plg. Inčiuraitė-Noreikienė 2022 ir lit.). Konkuruojančius lietuvių kalbos veiksmožodžių abstraktus išnagrinėjo Jolanta Vaskelienė (1998; 2022), apie žodžių konkurenciją keletą bendro pobūdžio pastebėjimų yra išsakęs Stasys Keinys (2005). Konkuruojančių žodžių normiškumo aspektai išsamiai aptarti Ritos Miliūnaitės (2009; 2022) monografijose. Bendraisiais kalbos priemonių konkurencijos klausimais yra rašęs stilistikos specialistas Kazimieras Župerkas (1995, 9–20 ir lit.). Tačiau minėtuose darbuose nebuvo gilintasi į konkuruojančius asmenų, padarytų iš skolintų vardažodžių, pavadinimus, – kiek jie darybiškai įvairūs, koks jų vartosenos dažnis DLKT bei internete ir pan.³

Šiame straipsnyje analizuojama asmenis pavadinančių hibridinių priesagų vedinių tarpusavio konkurencija (pvz., *atlant-inink-as*, *-ė* ‘a NATO šalininkas’ DLKT / *atlant-iet-is*, *-ė* ‘t. p.’ IntV ← *Atlant-as*) ir kaip šie vediniai (pvz., *strateg-inink-as*, *-ė* ‘a strategijos žinovas’ IntV ← *strategij-a*) konkuruoja su tos pačios darybos kategorijos⁴ bendrašakniais koreliaciniais priesagų vediniais

---

² Epizodišką jos aptarimą žr. Inčiuraitė-Noreikienė 2017; Inčiuraitė-Noreikienė, Stundžia 2015.

³ Apie konkuruojančių vedinių dažnį *Dabartinės lietuvių kalbos tekstyne* žr. Inčiuraitė-Noreikienė 2022.

⁴ Šiame straipsnyje nagrinėjami tik vardažodiniai skolintą šaknį turintys asmenų pavadinimai, priskiriami šioms darybos kategorijoms: a) vardažodinės ypatybės turėtojų pavadinimų, b) asmenų pavadinimų pagal profesiją ir c) pavadinimų pagal kilmę bei priklausymą (dėl minimų kategorijų žr. Urbutis 1965, 340tt., 406tt., 410tt.; 2005, 113tt., 137t., 139tt.).

(pvz., *strateg-ist-as*, -ė 't. p.' IntV, *strateg-ik-as*, -ė 't. p.' LKŽ^e ← *strategij-a*) bei tos pačios šaknies paprastaisiais skoliniais (pvz., *strateg-as*, -ė 't. p.' TŽŽ^e). Taip pat atkreiptas dėmesys ir į koreliacinių priesagų vedinių tarpusavio konkurenciją. Pagrindinis straipsnio tikslas – nustatyti vardažodinių priesaginių asmenų pavadinimų su skolintomis šaknimis konkurencinius modelius ir jų paplitimą dabartinėje lietuvių kalboje.

Tyrimo medžiagą sudaro asmenis pavadinantys hibridiniai ir koreliaciniai priesagų vediniai bei bendrašakniai paprastieji skoliniai, rinkti iš tarptautinių žodžių žodyno „Interleksis“ (TŽŽ^e), *Dabartinės lietuvių kalbos žodyno* (DLKŽ^e), *Bendrinės lietuvių kalbos žodyno* (BLKŽ^e), *Lietuvių kalbos žodyno* (LKŽ^e), *Naujažodžių duomenyno* (ND), *Dabartinės lietuvių kalbos tekstyno* (DLKT) bei interneto vartosenos (IntV). Hibridinių ir koreliacinių vedinių TŽŽ^e, DLKŽ^e, BLKŽ^e, LKŽ^e, ND ir DLKT ieškota pagal indigenias ir skolintas priesagas. Pirmiausia peržiūrėti TŽŽ^e, DLKŽ^e, BLKŽ^e, LKŽ^e, ND, po to – DLKT; pasižymėtos atitinkamos poros, po to jų vartoseną ir dažnis tikrinti DLKT ir interneto šaltiniuose. Tais atvejais, kai pagrindiniuose šaltiniuose (TŽŽ^e, DLKŽ^e, BLKŽ^e, LKŽ^e, ND) užfiksuotas tik koreliacinis vedinys (pvz., *kontrrevoliuc-ionier-ius*, -ė 'kontrrevoliucijos dalyvis, šalininkas' TŽŽ^e), bendrašaknių hibridinių vedinių paieškai (pvz., *kontrrevoliuc-inink-as*, -ė 't. p.') pasitelkta DLKT ir IntV. Ieškota visų tiek vyriškosios, tiek moteriškosios giminės linksnių formų.

Iš viso rastos 302 konkuruojančios hibridinių vedinių bei skolinių, pavadinančių asmenis, poros ar retkarčiais eilės. Konkuruojantiems dariniams taikyta sinchroninė darybinė žodžių analizė, nuosekliai išdėstyta Vinco Urbučio (²2009). Taip pat naudoti aprašomasis ir lyginamasis tyrimo metodai. Konkuruojančių žodžių dažnis pateikiamas tiek remiantis DLKT, tiek IntV (antruoju atveju dažnio analizei buvo taikomas skaičiavimo metodas⁵).

Hibridiniais priesagų vediniais laikomi žodžiai, padaryti iš skolinio pamatinio kamieno su indigenia priesaga, pvz., *mozaik-inink-as*, -ė 'mozaikos kūrėjas' DLKŽ^e, priesagos *-ininkas*, -ė vedinys iš skolinio *mozaik-a*⁶. Korelia-

---

⁵ Ieškota tiek vyriškosios, tiek moteriškosios giminės daiktavardžių visų linksnių formų ir gauti duomenys subendrinti. Pavyzdžiui, įvairios *sabotažininkas* formos interneto šaltiniuose pavartotos 349 kartus, *sabotažininkė* – 102 (žiūrėta 2022 11 25). Taigi iš viso interneto paieškos sistema Google rado 451 žodžio *sabotažininkas*, -ė pavartojimo atvejų (žr. 1 lentelę straipsnio pabaigoje).

⁶ Galūnė, kuri nėra darybos priemonė, čia ir kitur nuo šaknies atskiriama brūkšneliu norint pabrėžti bendrą vedinio ir pamatinio žodžio šaknį.

ciniais priesagų vediniais⁷ įvardijami skoliniai, kurie funkcionuoja kaip dariniai dėl vartotojų suvokiamo jų ryšio su skolintais bendrašakniais žodžiais, pvz., *propagand-ist-as*, *-é* ‘asmuo, užsiimantis propaganda’ TŽŽ^e (plg. ru. *propagandist*, ang. *propagandist*, pranc. *propagandiste*), be abejo, bus siejamas su skoliniu *propagand-a*. Minimus žodžius įprasta įtraukti į žodžių darybos sistemos aprašus.

Konkurencija (ang. *competition, rivalry*), būdingas ir universalus natūralių kalbų bruožas, atsiranda tada, kai du ar daugiau afiksų jungiami prie tų pačių pamatinių žodžių ir vediniai priklauso tai pačiai darybos kategorijai bei turi tą pačią reikšmę (plg. Štekauer 2017, 15)⁸, pvz.: *džiaz-inink-as*, *-é* ‘džiazo muzikos kūrėjas ar atlikėjas’ BLKŽ^{e9}, DLKŽ^e/ *džiaz-ist-as*, *-é* ‘džiazo muzikantas’ ND (iš *džiaz-as*), o *diet-inink-as*, *-é* ir *diet-ist-as*, *-é* (iš *diet-a*) nėra pagrindo priskirti konkuruojantiems vediniams, nes pirmasis reiškia ‘kas laikosi dietos’ DLKŽ^e, o antrasis – ‘sveikatos priežiūros – dietos (mitybos) – specialistas, neturintis gydytojo kvalifikacijos’ ND. Kitas svarbus konkuruojančių vedinių bruožas yra jų šaknies formos bendrumas. Sinonimiškų konkuruojančių vedinių, kurie savo forma skiriasi, aprašymas tampa problemiškas¹⁰ (plg. Fernández-Alcaina 2017, 165).

Vis dėlto reikšmės ir šaknies atžvilgiu sutampantys darybiniai variantai gali skirtis nevienodu geografiniu (diatopinė variacija), socialiniu (socialinė variacija) ar istoriniu (diachroninė variacija) išitvirtinimu kalboje. Tokiais atvejais negalima kalbėti apie laisvą dubletų variaciją, taigi ir apie konkurenciją¹¹.

---

⁷ Ang. *correlative derivation*, lie. *koreliacinė daryba*, žr. Urbutis ²2009, 292–293; plg. Marchand 1969, 218–219. Apie iš kitų kalbų skolintus žodžius, kurie gali būti analizuojami kaip turintys afiksus, žr. Bauer 2006, 183.

⁸ Plačiau apie konkurenciją ir jos apribojimus žr. Inčičaitė–Noreikienė 2022 ir lit.

⁹ Šiame žodyne duodama ir antra vedinio reikšmė ‘džiazo muzikos mėgėjas’.

¹⁰ “At the more specific level of morphology, the description of coexisting derivatives synonymous in meaning but formally distinct is also problematic” (Fernández-Alcaina 2017, 165).

¹¹ Plg.: “Any time doublets differ by their anchoring, no free variation is observed, no competition may occur” <...>. Anchoring may be geographical (diatopic variation), social (diastratic variation), historical (diachronic variation), etc.” (Fradin 2019, 77). Plg. tokius prancūzų kalbos daiktavardžius:

(1a) *l’encavage du vin* ‘vyno laikymas rūsyje’ (Šveicarija) ir

(1b) *l’encavement de X* ‘X laikymas rūsyje’ (visur kitur);

(1c) *le ramassage des pommes*, etc. ‘obuolių etc. skynimas’ ir

Šiame straipsnyje tiriami bendras skolintas šaknis turintys asmenų pavadinimai konkurentai, pvz., hibridinis priesagos *-ininkas*, *-ė* vedinys *final-ininkas*, *-ė* ‘varžybų finalo dalyvis’ DLKŽ^e ←¹² *final-as* konkuruoja su koreliaciniu priesagos *-istas*, *-ė* vediniu *final-ist-as*, *-ė* ‘t. p.’ DLKŽ^e ←¹³ *final-as*. Esminiai kriterijai, nustatant konkuruojančius hibridinius ir koreliacinius vedinius yra jų reikšmių sutapimas¹⁴, šaknų bendrumas¹⁵ ir laisvas varijavimas. Hibridinių bei koreliacinių vedinių konkurentai¹⁶ gali būti ir bendrašakniai paprastieji skoliniai, plg. asmenų pavadinimus – vedinius *strateg-inink-as*, *-ė*, *strateg-ist-as*, *-ė* – ir tos pačios šaknies bei reikšmės žodį *strateg-as*, *-ė*, paprastąjį skolinį. Konkurencijos argumentacijai pasitelkiamas platesnis tiriamųjų žodžių kontekstas, t. y. cituojami sakinių fragmentai tiek iš DLKT, tiek iš interneto vartosenos.

Dabartinėje lietuvių kalboje siūlome skirti du konkurencijos tipus: stipriąją ir silpnąją konkurenciją (plg. Fradin 2019, 84)¹⁷. Stiprioji konkurencija¹⁸ suponuotina tada, kai konkuruojančių žodžių vartosenos dažnis yra vienodas arba panašus, pvz., interneto duomenys rodo, kad hibridinio ve-

---

(1d) *double ramassement des jambes* ‘sugriebimas už abiejų kojų’ (žr. Fradin 2019, l. c.).

Pirmais dviem atvejais (1a-b) tai būtų diatopinė variacija (pirmas žodis vartojamas Šveicarijoje, antras – kituose prancūzakalbiuose kraštuose), o kitais (1c-d) – sociolingvistinė: vienas žodžių vartojamas bendrinėje (1c), o kitas – specializuotoje sporto kalboje (1d).

¹² Paprastoji rodyklė žymi darybos ryšį tarp hibridinio vedinio ir pamatinio žodžio.

¹³ Punktyrinė rodyklė žymi darybos ryšį tarp koreliacinio vedinio ir pamatinio žodžio.

¹⁴ Apie sunkumus nustatant konkuruojančių žodžių sinonimiškumą plg. prancūzų kalbos tyrėjų nuomonę, žr. Bonami, Strnadová 2018, 176.

¹⁵ Dėl atvejų, kai vedinio ir pamatinio žodžio šaknies finalėje yra skirtingi priebalsiai, žr. 6 pavyzdį.

¹⁶ Šiame straipsnyje sinonimiškai vartojami žodžiai vadinami konkurentais. Morfologijos darbuose dar vartojami darybinių sinonimų arba darybinių variantų terminai.

¹⁷ Rita Miliūnaitė (2009, 212t.) siūlo skirti penkis variantų konkurencijos laipsnius: 1) variantiškumo užuomazgas, 2) stiprėjančią konkurenciją, 3) stiprią konkurenciją, 4) silpstančią konkurenciją ir 5) visišką konkurencijos baigtį. Mūsų supratimu, tokią konkurentų vertinimo skalę galima taikyti tada, kai tiriant variantų poras ar eiles įtraukiamas laiko matmuo.

¹⁸ Strong competition would involve an (almost) equivalent number of hits (Fradin 2019, 84).

dinio *kolekc-inink-as*, -ė 'kolekcijų rinkėjas' TŽŽ^e ×1336 vartosenos dažnis skiriasi tik maždaug dešimtadaliu nuo jo konkurento – koreliacinio vedinio *kolekc-ionier-ius*, -ė 't. p.' TŽŽ^e ×1102 vartosenos dažnio. Silpnoji konkurencija pasižymi dideliu vartosenos dažnio skirtumu, pvz., DLKT hibridinis priesagos vedinys *final-inink-as*, -ė užfiksuotas 302 kartus, o koreliacinis *final-ist-as*, -ė – tik 17 kartų. Kartais tekstynas terodo galimos konkurencijos užuomazgas, pvz., DLKT *pamflet-inink-as*, -ė 'pamfletų autorius,' pavartotas vieną kartą, o *pamflet-ist-as*, -ė 't. p.' – tris kartus. Konkurencijos tipų skyrimo argumentacija kol kas laikytina preliminaria. Kada konkurenciją vadinti stipriąja, o kada silpnąja, reikia aiškių kriterijų, grindžiamų atitinkamais skaičiavimais¹⁹.

Mūsų surinkta ir išanalizuota dabartinės lietuvių kalbos asmenų pavadinimų medžiaga rodo, kad dažniausiai linkę konkuruoti hibridiniai priesagų (beveik išimtinai *-ininkas*, -ė) vediniai ir bendrašakniai skoliniai. Šio tipo konkurencija apima tris modelius: 1) hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių (didžioji dalis atvejų), 2) hibridinių priesagų vedinių ir paprastųjų skolinių (reti atvejai) ir 3) hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių bei paprastųjų skolinių konkurenciją (labai reti atvejai). Labai retai²⁰ tarpusavyje linkę konkuruoti 4) skirtingų priesagų hibridiniai ar 5) koreliaciniai vediniai. Paskutinių vedinių konkurencija su bendrašakniais paprastaisiais skoliniais nebūdinga, nebent galima kalbėti apie jos užuomazgas. Pirmiausia aptarsime vyraujančią asmenis įvardijančių hibridinių vedinių ir skolinių konkurenciją (2) bei retus atvejus, kai tarpusavyje konkuruoja hibridiniai (3) ir koreliaciniai (4) vediniai. Analizės rezultatai apibendrinami išvados (5).

2. Hibridinių priesagų vedinių ir bendrašaknių skolinių konkurencijos modeliai

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad vyrauja darios priesagos *-ininkas*, -ė hibridinių vedinių konkurencija su bendrašakniais skoliniais, – tiek priesaginiais, vadinamais koreliaciniais vediniais, tiek paprastaisiais. Konstatuoti trys tokios konkurencijos modeliai: 1a) hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių (pvz., *finans-inink-as*, -ė / *finans-ist-as*, -ė 'finansų mokslo ir praktikos specialistas'

¹⁹ Manytume, kad stiprioji konkurencija įžiūrėtina tada, kai dažniai vienas nuo kito skiriasi mažiau kaip tris kartus. Kitais atvejais siūlytume suponuoti silpnąją konkurenciją. Už konsultacijas konkurencijos tipų kiekybinio vertinimo klausimais dėkingi doc. Petruis Skirmantui.

²⁰ Dažniausiai tarpusavyje konkuruoja hibridiniai ir koreliaciniai priesagų vediniai.

TŽŽ^e); 1b) hibridinių priesagų vedinių ir paprastųjų skolinių (pvz., *akrobat-inink-as*, *-ė*, žr. *akrobat-as*, *-ė* reikšmę DLKT / *akrobat-as*, *-ė* ‘cirko artistas ar sportininkas, kultivuojantis akrobatiką’ TŽŽ^e) ir 1c) hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių bei paprastųjų skolinių (pvz., *strateg-inink-as*, *-ė* / *strateg-ik-as*, *-ė* / *strateg-ist-as*, *-ė* / *strateg-as*, *-ė*) konkurencija. Skirtingų priesagų hibridiniai vediniai (pvz., *forum-inink-as*, *-ė* ‘^anuomonės reiškėjas interneto forumuose, laidose’ IntV / *forum-iet-is*, *-ė* ‘t. p.’ IntV) tarpusavyje konkuruoja retai. Tai daugiausia sietina su tuo, kad vardažodinių asmenų pavadinimų, turinčių skoliną šaknį, daryboje vartojama daugiau skolinų (pvz.: *-istas*, *-ė*, *-(ion)ierius*, *-ė*, *-orius*, *-ė*, *-aras*, *-ė*), o ne indigenių priesagų. Tarp pastarųjų vyrauja pagrindinė ir kone vienintelė dari priesaga *-ininkas*, *-ė* su retu alomorfu *-(n)inkas*, *-ė* (plačiau apie priesaginę asmenų pavadinimų darybą žr. Urbutis 1965, 406–414; ⁴2005, 137–140).

2.1. Hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių konkurencija

Kitaip nei hibridiniai vediniai, manifestuojantys dvi konkuruojančių priesagų poras (plačiau žr. 10–11 pavyzdžius), su jais konkuruojantys bendrašakniai koreliaciniai vediniai pasižymi priesagų įvairove, tad ir konkuruojančių porų susidaro kelis kartus daugiau, plg. priesagų *-istas*, *-ė*, *-ierius*, *-ė*, *-aras*, *-ė*, *-ikas*, *-ė*, *-orius*, *-ė* ir *-eris*, *-ė* koreliacinių vedinių konkurenciją su bendrašakniais priesagos *-ininkas*, *-ė* hibridiniais vediniais (6 skirtingos poros, žr. 1–7 pavyzdžius).

Gausiausią su *-ininkas*, *-ė* hibridiniais vediniais konkuruojančių koreliacinių vedinių grupę sudaro dariausiai skolintos priesagos *-istas*, *-ė* daiktavardžiai²¹, pvz.:

²¹ Nors darių priesagų *-ininkas*, *-ė* ir *-istas*, *-ė* vardažodinių asmenų pavadinimų su skolintomis šaknimis konkurencija yra išplitusi, vis dėlto nereta atvejų, kai žodynuose, DLKT ir IntV aptinkami arba hibridiniai *-ininkas*, *-ė* (a), arba koreliaciniai *-istas*, *-ė* (b) vediniai, pvz.: a) *kas-inink-as*, *-ė* ‘kasos tvarkytojas’ DLKŽ^e; plg. BLKŽ^e, LKŽ^e ← *kas-a*; *priz-inink-as*, *-ė* ‘prizo laimėtojas’ DLKŽ^e, LKŽ^e, TŽŽ^e; *trofėj-inink-as*, *-ė* ‘^atrofėjaus savininkas’ DLKT ← *trofėj-us*; b) *aktyvistas*, *-ė* ‘veiklus, energingas politinės, visuomeninės, ūkinės ir kt. organizacijos narys ar pavienis asmuo, siekiantis politinių ar socialinių tikslų’ BLKŽ^e; plg. DLKŽ^e, LKŽ^e ← *aktyv-us*, *-i*; *vizaž-ist-as*, *-ė* ‘^avisažo specialistas’ ← *vizaž-as* ‘veido gražinimas dekoratyvinėmis priemonėmis’ (*vizažas* (en-academic.com)); *humor-ist-as*, *-ė* ‘humoristinio veikalo autorius; humoristinio kūrinio atlikėjas; žmogus, pasižymintis humoru’ BLKŽ^e; plg. DLKŽ^e, LKŽ^e, TŽŽ^e ← *humor-as*.

automobil-ist-as, -ė ‘automobilių sporto mėgėjas’ DLKŽ^e; plg. LKŽ^e, TŽŽ^e ← *automobil-is* / *automobil-inink-as*, -ė ‘t. p.’ DLKŽ^e; plg. LKŽ^e, TŽŽ^e ← *automobil-is*;

final-ist-as, -ė ‘varžybų finalo dalyvis’ DLKŽ^e; plg. LKŽ^e ← *final-as* / *final-inink-as*, -ė ‘t. p.’ DLKŽ^e; plg. BLKŽ^e, LKŽ^e, TŽŽ^e ← *final-as*;

bohem-ist-as, -ė ‘bohemos atstovas’ IntV ← *bohem-a*²² / *bohem-inink-as*, -ė ‘t. p.’ IntV ← *bohem-a* (žr. lentelę ir 1a-c pavyzdžius su kontekstais iš DLKT):

- (1a) **Automobilistų** rudens maratonas prasidėjo lengvųjų automobilių slalomo varžybose /
Tęsiasi Kauno M. Šalčiaus sporto klubo organizuojamas jaunųjų **automobilininkų** varžybų maratonas „Viltis-97“;
- (1b) Lietuvos atlikėjams nepatekus tarp dešimties geriausių konkurso **finalistų**, draudimo išmoka bus investuota į šalies popmuzikos žanro plėtrą /
Entuziazmu trykštantis konkurso **finalininkas** 23 metų kūno kultūros studentas Voitechas Končaninas galėtų išvardyti ne tik mėgstamiausios sporto šakos atstovų – biatlonininkų – dvidešimtuką (o gal dar daugiau!), komandų sudėtį, bet ir norėtų pats kada nors pasigirti savo laimėjimai;
- (1c) Šurmulyš, keli dar likę gyvi škotų sirgaliai ir niekam nė motais, kad dar keliolika nuo muzikos ir minties apsvaigusių **bohemistų** ieško užuovėjos /
Ir jau kaip **boheminkai** sėdim 26-ame viešbučio Latvija aukšte, pilname girtų, šprotais dvelkiančių bušmenų, ir visa Ryga mums po kojom.

Straipsnio gale įdėtoje lentelėje pateikta DLKT ir interneto šaltinių statistika rodo silpnąją pirmųjų dviejų porų konkurenciją, hibridiniams vediniams akivaizdžiai dominuojant: DLKT *automobil-inink-as*, -ė ×559 vartojamas beveik 13 kartų, o *final-inink-as*, -ė ×302 – beveik 18 kartų dažniau nei jų konkurentai *automobil-ist-as*, -ė ×44 ir *final-ist-as*, -ė ×17. Trečiojoje poroje konkurencijos konstatuoti remiantis DLKT nėra pagrindo, nes koreliacinis vedinys *bohem-ist-as*, -ė užfiksuotas tik vieną kartą, o *bohem-inink-as*, -ė – keturiolika (nebent galima suponuoti konkurencijos pradžią). Tačiau IntV duomenys rodo, kad šios poros vediniai vartojami apylygiai (*bohem-inink-as*, -ė ×115 / *bohem-ist-as*, -ė ×104), tad tarp jų įžiūrėtina stiprioji konkurencija.

---

²² *Bohema* ‘meninės inteligentijos aplinka; dažn. laisvųjų profesijų asmenys (aktoriai, muzikai, dailininkai, rašytojai), kurie gyvena palaidai ir netvarkingai; tokia gyvenmena; jų aplinkos buitį’ TŽŽ^e.

Konkuruojantiems hibridiniams *-ininkas*, *-ė* bei koreliaciniams *-istas*, *-ė* kaip ir kai kurių kitų priesagų vediniams būdinga kamieno dezintegracija, jei jų pamatiniai žodžiai turi skolintas priesagas *-ij-*, *-ik-* (dėl to žr. Urbutis ²2009, 239 t.), pvz., vediniai *artiler-inink-as*, *-ė* ir *artiler-ist-as*, *-ė* 'artileries karys' (TŽŽ^ė) neperima bendrašaknio pamatinio daiktavardžio priesagos *-ij-*, plg. *artiler-ij-a* (žr. 2 pavyzdį su kontekstu iš DLKT):

- (2) *Pats artilerininkas, neiškentęs paskaitė pažintinę paskaitą apie įvairius artileries sviedinius, jų markiruotę, pulko ir bataliono minosvaidžius, jų sandarą, panaudojimo ir maskavimo ypatumus, naudojamų minų poveikį / Vargas tam artileristui, kuris naktį pakliūs į pulko patulio rankas, ir priešingai.*

DLKT duomenys rodo, kad aptartųjų asmenų pavadinimų konkurencija yra silpnoji. Šiuo atveju vyrauja koreliacinis vedinys *artiler-ist-as*, *-ė* ×135, vartojamas beveik 5 kartus dažniau nei hibridinis jo konkurentas *artiler-inink-as*, *-ė* ×28. Tokių šių vedinių konkurencijos pobūdį, tik mažesniu skirtumu, paremia ir gausi interneto vartoseną: *artiler-ist-as*, *-ė* ×816 vartojamas daugiau negu tris kartus dažniau nei *artiler-inink-as*, *-ė* ×250.

Su hibridiniais *-ininkas*, *-ė* vediniais rečiau konkuruoja koreliaciniai vediniai, turintys skolintą priesagą *-(ion)ierius*, *-ė*, pvz.:

legion-inink-as, *-ė* 'legiono kareivis' DLKŽ^ė, plg. LKŽ^ė ← *legion-as* / *legion-ier-ius*, *-ė* 't. p.' DLKŽ^ė; plg. LKŽ^ė, TŽŽ^ė, BLKŽ^ė ← *legion-as*;

kontrrevoliuc-inink-as, *-ė* (žr. *kontrrevoliucionierius*, *-ė* reikšmę DLKT) ← *kontrrevoliucij-a* / *kontrrevoliuc-ionier-ius*, *-ė* 'kontrrevoliucijos dalyvis ar šalininkas' BLKŽ^ė; plg. DLKŽ^ė, LKŽ^ė, TŽŽ^ė ← *kontrrevoliucij-a*;

kolekc-inink-as, *-ė* 'kolekcijos rinkėjas, sudarinėtojas' BLKŽ^ė; plg. DLKŽ^ė, LKŽ^ė, TŽŽ^ė ← *kolekcij-a* / *kolekc-ionier-ius*, *-ė*²³ 't. p.' BLKŽ^ė; plg. DLKŽ^ė, LKŽ^ė, TŽŽ^ė ← *kolekcij-a* (žr. 3a-c pavyzdžius su kontekstais):

- (3a) *Prieš pulke buvusius du batalionus stovėjo lenkų VI legionininkų pulkas, artilerija ir šarvuotas traukinys Turmanto stotyje (DLKT) / Buvo numatyta aikštėje pastatyti paminklą ir Lenkijos prezidentui J. Pilsudskiui, kuriam prezidentaujant Vilnius buvo užgrobtas lenkų legionierių (DLKT);*

---

²³ Darybiškai *kolekc-ionier-ius*, *-ė* siejamas ne su veiksmožodžiu *kolekcionuoti*, o su daiktavardžiu *kolekcija*, žr. Urbutis 1965, 409.

- (3b) *Deginimo operaciją kelis kartus kartojo, su keleto minučių pertraukomis, vis toj pačioj vietoj ties nugaros viduriu, įvairiausiai žodžiais keikdami ir reikalaudami pasakyti, pas ką yra radijo siųstuvas, kas leidžia nelegalų laikraštį, kuriame yra parašytas straipsnis „Stalino grobis“, apie kurį aš nieko nežinojau, ir išduoti pavardes visų kitų **kontrrevoliucinų**, kurie sykiu su manim dirba.²⁴ / Tuos, kurie reikalavo Lietuvos Nepriklausomybės, vadino **kontrrevoliucionieriais** (DLKT);*
- (3c) *Tuo įsitikino Vilniuje gyvenantis meno bei unikalių muzikos įrašų **kolekcininkas** 65 metų Inocentas Algirdas Motieka (DLKT) / Jos tėvas Robertas R. Milleris yra žinomas milijardierius, be to, Renesanso epochos meno kūrinių **kolekcionierius** (DLKT).*

Kadangi dabartinėje lietuvių kalboje *legion-inink-as*, *-ė* vartojamas tik reikšme ‘legiono kareivis’, skaičiuojant *legion-ier-ius*, *-ė*²⁵ dažnumą DLKT ir interneto šaltiniuose į reikšmę ‘samdomasis svetimšalis sportininkas’ (BLKŽ^e, DLKŽ^e, TŽŽ^e) nebuvo atsižvelgta. Remiantis vartosenos dažniu (žr. lentelę), matyti, kad koreliacinis priesagos vedinys *legion-ier-ius*, *-ė* ×85 DLKT vartojamas daugiau nei 10 kartų dažniau nei jo konkurentas *legion-inink-as*, *-ė* ×8. Koreliacinis vedinys *kontrrevoliuc-ionier-ius*, *-ė* ×814 kaip ir *legion-ier-ius*, *-ė* yra vyraujantis, pavartotas 18 kartų dažniau nei *kontrrevoliuc-inink-as*, *-ė* ×45, aptiktas tik internete (abiem atvejais konkurencija yra labai silpna). Remiantis DLKT pateiktu vartosenos dažniu, matyti, kad *kolekc-inink-as*, *-ė* ×667 / *kolekc-ion-ier-ius*, *-ė* ×487 atveju konkurencija yra stiprioji, nes koreliacinis vedinys vartojamas tik maždaug 1,4 karto rečiau negu bendrašaknis hibridinis konkurentas. Šią išvadą stipriai remia gausesni interneto vartosenos duomenys, rodantys, kad *kolekc-ininkas*, *-ė* ×1336 ir *kolekc-ion-ier-ius*, *-ė* ×1102 vartojimo dažnis skiriasi maždaug 1,2 karto (žr. lentelę). Tai, matyt, jautė pagrindinių vienakalbių žodynų sudarytojai, teikę abu vedinius.

Rasta atvejų, kai hibridiniai priesagos *-ininkas*, *-ė* vediniai konkuruoja su skolintas priesagas *-aras*, *-ė*, *-arijus*, *-ė*, *-ikas*, *-ė*, *-(t)orius*, *-ė* ir *-eris*, *-ė* turinčiais koreliaciniais vediniais (kada ne kada į „konkurencinę kovą“ įsijungia ir jau aptartos priesagos *-istas*, *-ė* vediniai), pvz.:

²⁴ <https://www.15min.lt/kultura/naujiena/literatura/knygos-istrauka-kaip-jie-mus-susaude-is-nkvd-gniauztu-istrukusio-zmogaus-istorija-286-1388480> (2022 01 01).

²⁵ Interneto šaltiniuose *legion-ier-ius*, *-ė* dažniau vartojamas reikšme ‘sportininkas’, o ne ‘kareivis’.

archyv-inink-as, -ė 'archyvo tarnautojas, vedėjas' LKŽ^e ← *archyv-as* / *archyv-ar-as*, -ė 't. p.' LKŽ^e, DLKŽ^e, plg. TŽŽ^e / *archyv-arij-us*, -ė 't. p.' DLKT, *archyv-ist-as*, -ė 't. p.' DLKT ← *archyv-as*;

alerg-inink-as, -ė (žr. *alergikas*, -ė reikšmę IntV) ← *alergij-a* / *alerg-ik-as*, -ė 'žmogus, kurio jautrumas alergenams yra pakitęs' TŽŽ^e ← *alergij-a*;

diabet-inink-as, -ė (žr. *diabetikas*, -ė reikšmę DLKT) ← *diabet-as* / *diabet-ik-as*, -ė 'žmogus, sergantis cukriniu diabetu' BLKŽ^e, plg. TŽŽ^e ← *diabet-as*;

reumat-inink-as, -ė (žr. *reumatikas*, -ė reikšmę IntV) ← *reumat-as* / *reumat-ik-as*, -ė 'kas serga reumatu' BLKŽ^e, DLKŽ^e, LKŽ^e ← *reumat-as*;

aviac-inink-as, -ė (žr. *aviatorius*, -ė reikšmę DLKT) ← *aviacij-a* / *aviat-or-ius*, -ė 'aviacijos, skraidybos specialistas; lakūnas' DLKŽ^e; plg. LKŽ^e, TŽŽ^e ← *aviacij-a*;

ferm-inink-as, -ė 'fermos darbuotojas' LKŽ^e ← *ferm-a* / *ferm-er-is*, -ė 'užsienyje – smulkaus ar vidutinio ūkio savininkas arba nuomininkas' BLKŽ^e; plg. DLKŽ^e, LKŽ^e, TŽŽ^e ← *ferm-a*. Remiantis LKŽ^e duomenimis, hibridinis ir koreliacinis vediniai turi skirtingas reikšmes, taigi nėra konkurentai, tačiau DLKT ir IntV rodo *ferm-inink-as*, -ė ir *ferm-er-is*, -ė turint tą pačią reikšmę, t. y. "fermos savininkas ar nuomininkas" (žr. toliau).

DLKT vartosenos dažnis rodo silpnąją vedinių *archyv-ar-as*, -ė $\times 167$ / *archyv-ist-as*, -ė $\times 20$, *archyv-inink-as*, -ė $\times 14$ konkurenciją. Tekstyne vyrauja vedinys *archyv-ar-as*, -ė, vartojamas 8 kartus dažniau nei *archyv-ist-as*, -ė ir 12 kartų – nei *archyv-inink-as*, -ė, o *archyv-arij-us*, -ė pavartotas tik kartą. Iš interneto vartosenos duomenų taip pat matyti, kad iš visų išvardytų žodžių koreliacinis priesagos *-aras*, -ė vedinys *archyv-ar-as*, -ė²⁶ $\times 1095$ vartojamas dažniausiai, daugiau negu du kartus dažniau už hibridinį vedinį *archyv-inink-as*, -ė $\times 525$ ir koreliacinį *archyv-ist-as*, -ė $\times 510$ (tarp šių vedinių, ypač tarp paskutinių dviejų akivaizdi stiprioji konkurencija)²⁷, o *archyv-arij-us*, -ė $\times 14$ yra rečiausias (žr. lentelę ir 4 pavyzdį su kontekstais iš DLKT):

²⁶ Lietuvos Respublikos Terminų banke (<http://terminai.vlkk.lt/>) *archyv-ar-as*, -ė 'asmuo, mokytas archyvistikos' yra terminas. Anoniminiam recenzentui pritariame, kad tam tikruose tekstuose jis net negalėtų būti pakeistas kitais bendrašakniais žodžiais.

²⁷ Plg. anksčiau aptartus priesagų *-ininkas*, -ė ir *-istas*, -ė vedinių konkurencijos atvejus (žr. pvz. 2).

- (4) *Sunku įsivaizduoti geresnį **archyvininką** ar tikslios aparatūros meistrą nei šio Zodiako ženkle atstovas /
Palikime tai gerbiamiems **archyvarams** /
Pernai pirmą kartą VU buvo įsteigta **archyvistų** specialybė, apie kurią „Čia ir dabar“ jau rašė /
Tai tik keli skyreliai iš didžiulės garsaus mūsų kino populiarintojo, kino **archyvarijaus** knygos „Minių mylimasis (nuo atrakciono iki nacionalinio kino meno)“ <...>.*

Konkurencijos tarp *-ininkas*, *-ė* hibridinių ir *-ikas*, *-ė* koreliacinių vedinių arba nėra (DLKT), arba ji silpna (IntV). DLKT *alerg-inink-as*, *-ė* ir *reumat-inink-as*, *-ė* neužfiksuoti, o poroje *diabet-inink-as*, *-ė* ×2 / *diabet-ik-as*, *-ė* ×289 nebent galima suponuoti konkurencijos užuomazgą. Remiantis interneto vartosenos duomenimis, matyti, kad akivaizdžiai vyrauja koreliaciniai priesagų vediniai: *alerg-ik-as*, *-ė* ×525 vartojamas 7 kartus dažniau nei *alerg-inink-as*, *-ė* ×71, *diabet-ik-as*, *-ė* ×890 vartojamas beveik 6 kartus dažniau nei *diabet-inink-as*, *-ė* ×152, o *reumat-ik-as*, *-ė* ×280 vartojamas 23 kartus dažniau nei *reumat-inink-as*, *-ė* ×12. Pirmaisiais dviem atvejais galima suponuoti silpnąją konkurenciją, o trečiuoju – greičiausiai tik jos užuomazgą (žr. lentelę ir 5a–c pavyzdžius su kontekstais):

- (5a) ***Alergikų** kančios prasideda gegužę, kai žydi beržai, alksniai, lazdynai (DLKT) / <...> yra daug žiedadulkių ore ir orą išvalyti gali tik lietus. Taigi, **alergininkams** nieko gero <...>²⁸;*
- (5b) *Širdininkas, vėžininkas ar **diabetininkas** sukelia užuojautą, tuo tarpu šizofrenikas ar psichiškai atsilikęs – tik nenorą, vengimą (DLKT) /
Nuo vegetarinės mitybos pagerėja **diabetikų** savijauta, mažiau reikia vaistų (DLKT);*
- (5c) *Gydytojas manė, kad kurortas ypatingai turėtų plėstis kairiajame Nemuno krante, kur dėl palankaus pušynų oro turėtų gydytis ne tik **reumatininkai**, bet ir džiovininkai²⁹ /
Buvo nustatyta keletas kankynės laipsnių simulantams ir visiems, įtariamais simuliavimu, tarp kurių būta džiovininkų, **reumatikų**, turinčių išvaržą, sergančių*

²⁸ <https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/paskelbe-kada-krituliai-apims-visa-lietuva-n911592> (2022 10 19).

²⁹ <http://kvitrina.lt/birstono-kurorto-istorijos-vingiai-ambicingiesiems-gelezinke-lio-projektams-kaunas-birstonas-90-metu/> (2022 10 19).

kepenų ligomis, diabetiky, taip pat sergančių plaučių uždegimu ir kitomis ligomis (DLKT).

Rasta keletas atvejų, kai šalia koreliacinių priesagos *-orius*, *-ė* vedinių, pvz., *aviat-or-ius*, *-ė* ‘aviacijos, skraidybos specialistas, lakūnas’ DLKŽ^e; plg. LKŽ^e, TŽŽ^e ← *aviacij-a*; *meliorat-or-ius*, *-ė* ‘melioracijos specialistas, darbininkas’ DLKŽ^e; plg. LKŽ^e, TŽŽ^e ← *melioracij-a*, vartojami tos pačios reikšmės hibridiniai priesagos *-ininkas*, *-ė* vediniai, pvz., *aviac-inink-as*, *-ė* ← *aviacij-a*, *meliorac-inink-as*, *-ė* ← *melioracij-a*³⁰. Vedinių dezintegruotuose kamienuose matyti skirtingi galiniai priebalsiai *-c-* ir *-t-*, atsiradę per skolinimąsi (plg. ru. *aviacija*, *melioracija* ir *aviator*, *meliorator*)³¹, bet vartotojams nesudarantys sunkumo sinoniminius vedinius susieti su bendrašakniais pamatiniais žodžiais. Remiantis DLKT vartosenos dažniu, konkurencijos nematyti – užfiksuoti koreliaciniai vediniai *aviat-or-ius*, *-ė* ×504 (*aviac-inink-as*, *-ė* aptiktas vieninteliame sakinyje) ir *meliorat-or-ius*, *-ė* ×313. IntV duomenys linksta į silpnąją konkurenciją, ryškiai vyraujant koreliaciniams vediniams: *aviat-or-ius*, *-ė* ×590 vartojamas 7 kartus dažniau nei *aviac-inink-as*, *-ė* ×83, o *meliorat-or-ius*, *-ė* ×382 – beveik 17 kartų dažniau nei *meliorac-inink-as*, *-ė* ×23 (žr. lentelę ir 6a-b pavyzdžius su kontekstais):

(6a) *Vieni aviatoriai žuvusiojo ieškoti išvažiavo visureigiais, kiti pakilo lėktuvais į orą (DLKT) /*

Aviacininkai baiminasi „vergystės“;

(6b) *Dažnai tenka girdėti priekaištų melioratoriams, kad nusausintose žemėse išdžiūvo upeliai, nuseko ežerai (DLKT) /*

*O pas mane buvo paprasta tvarka: jei dirbi, negeri darbo vietoje – gausi premijas, kurios tuo metu melioracininkams buvo išties didelės*³².

Rastas taip pat vienas anksčiau minėto pobūdžio atvejis: be koreliacinio priesagos *-eris*, *-ė* vedinio *ferm-er-is*, *-ė* ‘fermos savininkas ar nuomininkas’ ← *ferm-a*, vartojamas ir tos pat reikšmės hibridinis priesagos *-ininkas*, *-ė* vedinys

³⁰ Dar plg.: *ekspluatatorius*, *-ė* ‘gamybos priemonių savininkas, pasisavinantis svetimą darbą ar jo produktą, išnaudotojas’ LKŽ^e; plg. DLKŽ^e, TŽŽ^e / *ekspluatacininkas*, *-ė* ‘t. p.’ LKŽ^e.

³¹ Yra ir daugiau tokių atvejų, plg. *lekt-or-ius*, *-ė* ir *lekcij-a*, *egzekut-or-ius*, *-ė* ir *egzekucij-a*.

³² <https://tzinios.lt/septyniasdesimtasis-ricardo-kranausko-gyvenimo-ruduo/> (2022 12 27).

ferm-inink-as, *-ė* ← *ferm-a*. Iš DLKT duomenų apie konkurenciją spręsti nėra pagrindo, nes čia, panašiai kaip *aviatorius*, *-ė*, „viešpatauja“ koreliacinis vedinys *ferm-er-is*, *-ė* ×600, o *ferm-inink-as*, *-ė* aptiktas tik dviejuose sakiniuose. Remiantis IntV duomenimis, galima kalbėti apie konkurencijos pradžią, nes *ferm-inink-as*, *-ė* šalia dominuojančio *ferm-er-is*, *-ė* ×725 užfiksuotas tik 27 kartus (žr. lentelę ir 7 pavyzdį su kontekstais iš DLKT):

- (7) *Markizė skundėsi fermeriais, kurie jai vis negali sumokėti / Ag, teišdvesia visi kartu su visu fermininku.*

Apibendrinant reikėtų pabrėžti, kad hibridinių priesagos *-ininkas*, *-ė* ir bendrašaknių priesaginių koreliacinių vedinių konkurencija yra vyraujantis vardažodinių asmenų pavadinimų kategorijoje vykstančios konkurencijos tipas. Priesaga *-ininkas*, *-ė* dažna hibridiniuose priesagų vediniuose, kurie konkuruoja su koreliaciniais vediniais, padarytais iš daiktavardžių su priesagomis *-istas*, *-ė*, *-ierius*, *-ė*, *-aras*, *-ė* ir rečiau – su *-ikas*, *-ė*, *-orius*, *-ė*, *-eris*, *-ė*.

2.2. Hibridinių priesagų vedinių ir bendrašaknių paprastųjų skolinių konkurencija

Atvejai, kai asmenis žymintys hibridiniai priesagų (paprastai *-ininkas*, *-ė*) vediniai linkę konkuruoti su bendrašakniais paprastaisiais skoliniais, yra reti. Interneto vartosenoje užfiksuota silpnoji konkurencija tarp hibridinio *-ininkas*, *-ė* vedinio *strateg-inink-as*, *-ė* (← *strategij-a*) ir bendrašaknio paprastojo skolinio *strateg-as*, *-ė*. Ši pora, turinti daugiau konkurentų, aptarta 2.3 (žr. pvz. 9). Kitas pavyzdys – *akrobat-inink-as*, *-ė* ← *akrobatik-a* / *akrobat-as*, *-ė*. DLKT duomenys konkurencijos nerodo, nebent jos užuomazgas, nes čia vyrauja vienas poros narys, šiuo atveju – paprastasis skolinys *akrobatas*, *-ė* ×289, o hibridinis vedinys *akrobat-inink-as*, *-ė* aptiktas tik dviejuose sakiniuose. Svariau polinkis į silpnąją konkurenciją konstatuotinas iš gausėnių interneto vartosenos duomenų: *akrobat-inink-as*, *-ė* šalia dominuojančio *akrobatas*, *-ė* ×589 užfiksuotas 24 kartus (žr. lentelę ir 8 pavyzdį su kontekstais iš DLKT):

- (8) *Dėl pasaulio taurės varžėsi 10 pajėgiausių planetos lakūnų akrobatų / Po šių parodomųjų skridimų akrobatininkų trejetas skraidė Vilniuje, Raseiniuose, aktyviai remiamas žiūrovų.*

2.3. Hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių bei paprastųjų skolinių konkurencija

Paskutinis retas modelis, kai konkuruoja asmenų pavadinimams priklausantys hibridiniai ir koreliaciniai vediniai bei bendrašakniai paprastieji skoliniai, pvz.: *strateg-inink-as*, -ė ← *strategij-a* / *strateg-ik-as*, -ė / *strateg-ist-as*, -ė ← *strategij-a* / *strateg-as*, -ė. Galimiems konkurentams šiuo atveju būdinga reikšmė “asmuo, nustatantis kokios nors veiklos strategiją”³³. Tekstyne užfiksuotas tik paprastasis skolinys *strategas*, -ė ×890, ryškiai dominuojantis ir internete (×925); *strateg-inink-as*, -ė, *strateg-ik-as*, -ė ir *strateg-ist-as*, -ė aptinkami tik interneto vartosenoje, kur konstatuotina silpnoji konkurencija tarp paprastojo skolinio *strateg-as*, -ė ×925, vartojamo beveik 7 kartus dažniau, ir hibridinio vedinio *strateg-inink-as*, -ė ×137. Koreliaciniai vediniai *strateg-ik-as*, -ė ×10 ir *strateg-ist-as*, -ė ×8 terodo konkurencijos užuomazgą (žr. lentelę ir 9 pavyzdį su kontekstais):

- (9) *Tačiau jis buvo genialus karo strategininkas*³⁴ / *Gediminas kaipo valdovas, savo viešpatavimo metais atsižymėjo didele tolerancija ir diplomatiška išmintimi, o kaipo kariautojas jis buvo sumanus strategikas, išmintingas ir teisingas*³⁵ / *Vėliau komunikacijos strategistas Vaidotas Valantiejus pasidalino įžvalgomis apie reklamos kūrimą ir jos įtaką visuomenei*³⁶ / *<...> ir tik lietuvių valstietiškas atkaklumas pralaužė kitų pokarinę Europos sąrangą konstravusių strategų priešiškimą (DLKT).*

3. Hibridinių priesagų vedinių tarpusavio konkurencija

Skirtingų priesagų hibridinių vedinių konkurencija vardažodinių asmenų pavadinimų kategorijoje yra retas reiškinys, paprastai aptinkamas užuomazgos

---

³³ Terminas *strategija*, savo kilme susijęs su karo planavimu ir kariavimu, yra labai plačiai vartojamas įvairiose mokslo, švietimo ir visuomeninio bei politinio gyvenimo srityse ir bendriausia prasme reiškia mokėjimą vadovauti, kurti veiksmų planą, siekiant kokio nors tikslo ar sprendžiant kokį nors uždavinį. LR Terminų bankas (Terminų bankas (vlkk.lt)) duoda kelias šio termino apibrėžtis, priklausomai nuo jo vartojimo srities (žiūrėta 2022 12 02).

³⁴ <https://www.svietimotaryba.org/wp-content/uploads/2017/08/augustasii.pdf> (2022 05 16).

³⁵ <http://www.spauda.org/dirva/archive/n1939/1939-12-08-DIRVA.pdf> (2022 04 01).

³⁶ <https://sa.ktu.edu/news/trikampio-mokymuose-kaip-kokybiskai-organizuoti-renginius/> (2022 04 01).

stadijoje. Dabartinės lietuvių kalbos vardažodiniai asmenų pavadinimai nepasižymi indigenių priesagų įvairove. Pagrindinės ir dariausios priesagos yra *-ininkas*, *-ė* ir *-ietis*, *-ė* (žr. Urbūtis 1965, 406–414; ⁴2005, 137–140), tad tarp šių priesagų vedinių galima tikėtis ir aptinkama konkurencijos atvejų, pvz.: *atlant-inink-as*, *-ė* / *atlant-iet-is*, *-ė* ‘^aNATO šalininkas’ ← *Atlant-as*; *olimp-inink-as*, *-ė* (žr. *olimp-iet-is*, *ė* reikšmę) DLKT / *olimp-iet-is*, *-ė* ‘olimpiados dalyvis’ LKŽ^e; plg. BLKŽ^e, TŽŽ^e ← *Olimp-as*; *forum-inink-as*, *-ė* / *forum-iet-is*, *-ė* ‘^aforumų dalyvis’ ← *forum-as*.

Tarp hibridinių vedinių *atlant-inink-as*, *-ė* ir *atlant-iet-is*, *-ė* konkurencijos nenustatyta, galima kalbėti tik apie jos užuomazgą IntV: *atlan-inink-as*, *-ė* ×5 / *atlant-iet-is*, *-ė*³⁷×1 (DLKT *atlant-iet-is*, *-ė* reikšme ‘NATO šalininkas’ neužfiksuotas). DLKT *olimp-inink-as*, *-ė*³⁸ nepavartotas nė karto, o *olimp-iet-is*, *-ė* – 1068 kartus. Interneto vartosenos duomenys rodo, kad tarp minėtų vedinių galima konstatuoti silpnąją konkurenciją: vyrauja *olimp-iet-is*, *-ė* ×700, pavartotas beveik 13 kartų dažniau nei *olimp-inink-as*, *-ė* ×56. DLKT duomenys rodo, kad *forum-inink-as*, *-ė* pavartotas tris kartus, o *forum-iet-is*, *-ė* – nė karto. Remiantis IntV duomenimis, galima suponuoti nebent konkurencijos užuomazgą: *forumietis*, *-ė* pavartotas 440 kartų, o *forum-inink-as*, *-ė* – tik penkis (žr. lentelę ir 10a-c pavyzdžius su kontekstais):

(10a) *ITAR–TASSas teigia, kad tada jis buvęs „aršus atlantininkas“, t.y. NATO šalininkas, ir jo nebuvo galima įtarti simpatijomis rusams (DLKT) /*

Mastrichto sutartyje buvo užfiksuotas kompromisas tarp šių dviejų, vadinamųjų „europiečių“ ir „atlantiečių“, pozicijų. Buvo sutarta, kad Europos Sąjunga plėtos savo saugumo politiką ir įneš savo indėlį į regioninį stabilumą, tačiau savo karinius pajėgumus stiprins greta Europos Sąjungos per Vakarų Europos Sąjungą ir taip derinsis prie NATO³⁹;

(10b) *Į „Panevėžio balso“ klausimą, kas [Sidnėjaus] olimpiadoje padarė didžiausių įspūdį, plaukikė atsakė trumpai: „Pats darbas“. Tai reiškė, kad ją pribloškė olimpininkų treniruočių įtampa⁴⁰ /*

Rotušėje surengtos olimpiečių palydos į Sidnėjų (DLKT);

³⁷ *Atlantietis*, *-ė* vartojamas ir reikšme ‘sportininkas’.

³⁸ *Olimpiadininkas*, *-ė* pasidarytas iš kito pamatinio žodžio ir vartojamas reikšme ‘moksleivių žinių varžybų dalyvis’.

³⁹ <http://web.vu.lt/tspmi/g.vitkus/files/2016/04/2008-G-Vitkus-Europos-Sajungos-uzsienio-politika.pdf> (2022 10 17).

⁴⁰ <https://paneveziokrastas.pavb.lt/sportininkas/jurate-ladaviciute/> (2022 10 17).

- (10c) *Tinklaraštininkai atrodo daug labiau išprusę už **forumininkus**: ne vien dėl to, kad įrašai ilgesni ir rišlesni, bet ir dėl to, kad jie daug dažniau skaito ir aptaria knygas užsienio kalbomis <...> (Gailiūtė-Bernotienė 2016, 41) / Persikeliant forumas buvo panašus į skruzdėlyną – daug daug mažų skruzdėliukų po šapelį perkraustė savo skruzdėlyną į naują vietą. Tai, koks šiandieną yra forumas, yra **forumiečių** nuopelnas⁴¹.*

Kiek įdomesnis atvejis (11), kai galimi konkurentai yra padaryti su skirtingais indigenios priesagos alomorvais, t. y. *-ininkas*, *-ė* ir *-ninkas*, *-ė*. Dabartinėje lietuvių kalboje priesaga *-ninkas*, *-ė* nėra dari, daugiau vartojama tarmėse (žr. Urbutis 1965, 408; ⁴2005, 138), todėl tokių konkuruojančių porų kol kas aptikta tik viena⁴²: *sabotaž-inink-as*, *-ė* ‘kas vykdo sabotažą, sabotuotojas’ DLKŽ^e; plg. BLKŽ^e, LKŽ^e / *sabotaž-nink-as*, *-ė*⁴³ ‘t. p.’ DLKT ← *sabot-až-as* (← *sabotuoti*).

DLKT vartosenos dažnis ir maža imtis rodo vedinių *sabotaž-inink-as*, *-ė* ×16 / *sabotaž-nink-as*, *-ė* ×4 konkurencijos pradžią. Remiantis daug gausesniais interneto vartosenos duomenimis, galima konstatuoti silpnąją konkurenciją: vyrauja pagrindinio alomorfo vedinys *sabotaž-inink-as*, *-ė* ×451, pavartotas 7 kartus dažniau nei jo konkurentas *sabotaž-nink-as*, *-ė* ×65 (žr. lentelę ir 11 pavyzdį su kontekstais iš DLKT):

- (11) *Toks ilgšis, juodas kaip gruzinas daktaras ten apšaukė mane dezertyru, **sabotažininku** / Atlėkė pats Audenis, išdėjo mane į šuns dienas, išvadino **sabotažninku**, sake atiduosiqs į teismą.*

4. Koreliacinių priesagų vedinių tarpusavio konkurencija

Kaip hibridinių, taip ir koreliacinių priesagų vedinių tarpusavio konkurencija yra reta. Pasitaikantys jos atvejai iš esmės buvo išryškinti 2.3, pvz., IntV tarp koreliacinio priesagos *-aras*, *-ė* vedinio *archyv-ar-as*, *-ė* ×1095 ir jo konkurento, bendrašaknio priesagos *-istas*, *-ė* vedinio *archyv-ist-as*, *-ė* ×510 (← *archyv-as*), galima konstatuoti stipriąją konkurenciją (pirmasis pavartotas daugiau negu dukart dažniau), o dar vienas galimas konkurentas, priesagos *-arijus*, *-ė* koreliacinis vedinys *archyv-arij-us*, *-ė* ×14 yra labai retas ir kol kas

⁴¹ <https://www.delfi.lt/news/daily/emigrants/norvegijos-metu-lietuve-seima-tuributi-kartu.d?id=22212215> (2022 10 17).

⁴² Daugiau tokių atvejų, kurių darybos pamatais eitų tarptautiniai žodžiai, nerasta.

⁴³ Pasitaiko ir tarminės priesagos *-nykas*, *-ė* vedinys *sabotažnykas*, *-ė*.

nekonkurentabilus (žr. lentelę ir 4 pavyzdį su kontekstais). Priesagų *-istas*, *-ė* ir *-ikas*, *-ė* bendrašaknių koreliacinių vedinių *strateg-ist-as*, *-ė* ×8 ir *strateg-ik-as*, *-ė* ×10 (← *strategij-a*), irgi aptiktų IntV, maži dažniai terodo konkurencijos užuomazgą. Šiuo atveju visuose vartosenos šaltiniuose dominuoja tos pačios šaknies paprastas skolinys *strateg-as*, *-ė*, o IntV dar užfiksuotas gerokai už šį retesnis hibridinis vedinys *strateg-inink-as*, *-ė* (žr. lentelę ir 9 pavyzdį su kontekstais).

Koreliacinių vardažodinių priesagų vedinių, žyminčių asmenis, konkurencijos su bendrašakniais paprastaisiais skoliniais neaptikta, nebent jos pradžių galėtų rodyti IntV šalia dominuojančio paprastojo skolinio *strateg-as* ×925 retkarčiais aptinkami koreliaciniai vediniai *strateg-ik-as*, *-ė* ×10 ir *strateg-istas*, *-ė* ×8 (plačiau žr. 2.3, 9 pavyzdį ir lentelę).

5. Išvados

1. Dažniausiai linkę konkuruoti 1) bendrašakniai hibridiniai vardažodiniai *-ininkas*, *-ė* ir koreliaciniai asmenis pavadinantys šešių priesagų vediniai, pvz., *finans-inink-as*, *-ė* / *finans-ist-as*, *-ė*, *kolekc-inink-as*, *-ė* / *kolekc-ionier-ius*, *-ė*. Kiti konkurencijos modeliai, būdingi priesaginiams vardažodiniams asmenų pavadinimams su skolintomis šaknimis, yra reti arba labai reti, t. y konkurencija: 2) tarp hibridinių priesagų vedinių ir paprastųjų skolinių (pvz., *akrobat-inink-as*, *-ė* / *akrobat-as*, *-ė*); 3) tarp hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių bei paprastųjų skolinių (pvz., *strateg-inink-as*, *-ė* / *strateg-ik-as*, *-ė* / *strateg-ist-as*, *-ė* / *strateg-as*, *-ė*); 4) tarp skirtingų priesagų hibridinių vedinių, pvz., *forum-inink-as*, *-ė* / *forum-iet-is*, *-ė*, ir 5) tarp koreliacinių vedinių su skirtingomis priesagomis, pvz., *archyv-ar-as*, *-ė* / *archyv-ist-as*, *-ė*.
2. Konkuruojantys hibridiniai ir koreliaciniai vediniai paprastai yra išvesti iš darybiškai neskaidžių skolinų daiktavardžių, pvz., *klarnet-inink-as*, *-ė* ← *klarnet-as* / *klarnet-ist-as*, *-ė* ← *klarnet-as*.
3. Pagal vartosenos dažnį skirtina stiprioji ir silpnoji konkurencija. Stiprioji konkurencija pasižymi vienodu arba panašiu, bet mažiau kaip tris kartus besiskiriančiu konkuruojančių vedinių vartosenos dažniu, o silpnajai konkurencijai būdingas didesnis konkuruojančių vedinių vartosenos dažnio skirtumas.

3.1. Dažnesni yra silpnosios konkurencijos atvejai tarp koreliacinių priesagų vedinių ir hibridinių priesagos *-ininkas*, *-ė* vedinių. Konkurencinėse porose daug dažniau pirmauja koreliaciniai vediniai, pvz.: *ar-*

tiler-ist-as, -ė, kontrrevoliuc-ionier-ius, -ė, diabet-ik-as, -ė, aviat-or-ius, -ė, meliorat-or-ius, -ė. Iš hibridinių vedinių pirmaujantys yra *automobil-inink-as, -ė* ir *final-inink-as, -ė*.

3.2. Stiprioji konkurencija būdinga kelioms *-ininkas, -ė* hibridinių ir bendrašaknių koreliacinių vedinių poroms: *bohem-inink-as, -ė / bohem-ist-as, -ė, kolekc-inink-as, -ė / kolekc-ionier-ius, -ė, archyv-inink-as, -ė / archyv-ist-as, -ė* ir *archyv-ar-as, -ė* (paskutinius du koreliacinius vedinius taip pat sieja stipriosios konkurencijos santykis).

Lentelė. **Konkuruojančių hibridinių ir koreliacinių priesagų vedinių dažnis DLKT ir IntV**

	DLKT	IntV		DLKT	IntV
<i>akrobatininkas, -ė</i>	2	24	<i>akrobatas, -ė</i>	289	589
<i>alergininkas, -ė</i>	-	71	<i>alergikas, -ė</i>	15	525
<i>archyvininkas, -ė</i>	14	525	<i>archyvaras, -ė</i>	167	1095
<i>archyvistas, -ė</i>	20	510	<i>archyvarijus, -ė</i>	1	14
<i>artilerininkas, -ė</i>	28	250	<i>artiléristas, -ė</i>	135	816
<i>atlantininkas, -ė</i>	1	5	<i>atlantietis, -ė</i>	-	1
<i>automobilininkas, -ė</i>	559	799	<i>automobilistas, -ė</i>	44	523
<i>aviacininkas, -ė</i>	1	83	<i>aviatorius, -ė</i>	504	590
<i>bohem-ininkas, -ė</i>	14	115	<i>bohemistas, -ė</i>	1	104
<i>diabetininkas, -ė</i>	2	152	<i>diabetikas, -ė</i>	289	890
<i>fermininkas, -ė</i>	2	27	<i>fermeris, -ė</i>	600	725
<i>finalininkas, -ė</i>	302	1063	<i>finalistas, -ė</i>	17	617
<i>forumininkas, -ė</i>	3	5	<i>forumietis, -ė</i>	-	440
<i>kolekc-ininkas, -ė</i>	667	1336	<i>kolekcionierius, -ė</i>	487	1102
<i>kontrrevoliucininkas, -ė</i>	-	45	<i>kontrrevoliucionierius, -ė</i>	29	814
<i>legionininkas, -ė</i>	8	125	<i>legionierius, -ė</i>	85	165
<i>melioracininkas, -ė</i>	-	23	<i>melioratorius, -ė</i>	313	382
<i>olimpininkas, -ė</i>	-	56	<i>olimpietis, -ė</i>	1068	700
<i>reumat-ininkas, -ė</i>	-	12	<i>reumatikas, -ė</i>	9	280
<i>sabotažininkas, -ė</i>	16	451	<i>sabotažininkas, -ė</i>	4	65
<i>strategikas, -ė</i>	-	10	<i>strategas, -ė</i>	890	925
<i>strategininkas, -ė</i>	-	137	<i>strategistas, -ė</i>	-	8

Padėka. Nuoširdžiai dėkojame anoniminiams recenzentams už pastabas ir vertingus patarimus, kurie padėjo pagerinti straipsnį. Suprantama, už pateiktą pavyzdžių analizę ir su ja susijusius galimus netikslumus esame atsakingi tik patys.

COMPETITION BETWEEN HYBRID SUFFIXED DENOMINAL PERSONAL NOUNS AND COMMON ROOT BORROWINGS IN CONTEMPORARY LITHUANIAN

Summary

The article analyzes how hybrid suffixed denominal personal derivatives compete with each other (e.g. *atlant-inink-as*, *-ė* / *atlant-iet-is*, *-ė* ‘supporter of NATO’ ← *Atlant-as* ‘Atlantic’) and with suffixed borrowings or correlative common root derivatives of the same derivational category (e.g. *strateg-inink-as*, *-ė* ‘strategist’ ← *strategij-a* / *strateg-ist-as*, *-ė* ‘id.’ ← *strategij-a* ‘strategy’) and common root simplex borrowings (e.g. *strateg-inink-as*, *-ė* / *strateg-as*, *-ė* ‘strategist’) in the contemporary Lithuanian language. The aim is to identify the competing patterns of suffixed denominal personal nouns with borrowed roots, to find out how diverse competing hybrid and correlative derivatives are from the perspective of derivation and how frequent they are in the contemporary Lithuanian language. We distinguish between strong and weak competition according to the frequency of use of derivatives. The material for the study was collected from the electronic *Dictionary of Internationalisms* “Interleksis”, *Dictionary of Contemporary Lithuanian*, *Dictionary of Standard Lithuanian*, *Dictionary of Lithuanian*, the *Database of Lithuanian Neologisms*, the *Corpus of the Contemporary Lithuanian Language* and internet sources.

The study has revealed that there is a predominant competition between 1) common root hybrid denominal personal derivatives formed with the productive suffix *-ininkas*, *-ė* and correlative personal derivatives with six different suffixes (e.g. *finans-inink-as*, *-ė* ‘accountant’ / *finans-ist-as*, *-ė* ‘id.’, from *finans-ai* ‘finance’, *kolekc-inink-as*, *-ė* ‘collector’ / *kolekc-ionier-ius*, *-ė* ‘id.’, from *kolekcij-a* ‘collection’). Other patterns of competition characteristic of suffixed denominal personal derivatives with borrowed roots are rare or very rare, i.e. competition between 2) hybrid suffixed denominal derivatives and simplex common root borrowings (e.g. *akrobat-inink-as*, *-ė* ‘acrobat’, from *akrobatik-a* ‘acrobatics’ / *akrobat-as*, *-ė* ‘acrobat’), 3) common root hybrid and correlative suffixed denominal derivatives and simplex borrowings (e.g. *strateg-inink-as*, *-ė* ‘strategist’ / *strateg-ik-as*, *-ė* ‘id.’ / *strateg-ist-as*, *-ė* ‘id.’, from *strategij-a* ‘strategy’ / *strateg-as*, *-ė* ‘strategist’), 4) common root hybrid derivatives with different suffixes (e.g. *forum-inink-as*, *-ė* ‘a person exchanging ideas in a forum’ / *forum-iet-is*, *-ė* ‘id.’, from *forum-as* ‘forum’), and 5) common root correlative derivatives with different suffixes (e.g. *archyv-ar-as*, *-ė* ‘archivist’ / *archyv-ist-as*, *-ė* ‘id.’, from *archyv-as* ‘archive’).

Competing hybrid and correlative derivatives are usually derived from derivationally indecomposable borrowed nouns (e.g. *klarnet-inink-as*, *-ė* ‘clarinetist’ / *klarnet-ist-as*, *-ė* ‘id.’, from *klarnet-as* ‘clarinet’).

Strong and weak competition can be distinguished according to the frequency of use. Strong competition is characterized by the same or similar, but less than three times difference in the frequency of use of competing derivatives, whereas weak competition is characterized by a greater difference in the frequency of use of competing derivatives. More common are cases of weak competition between common root correlative suffixed derivatives and hybrid suffixed *-ininkas*, *-ė* derivatives. In competitive pairs, correlative derivatives are much more frequent (e.g. *artiler-ist-as*, *-ė* ‘artillerist’, *kontrrevoliuc-ionier-ius*, *-ė* ‘counter-revolutionary’, *archyv-ar-as*, *-ė* ‘archivist’, *diabet-ik-as*, *-ė* ‘diabetic’, *aviat-or-ius*, *-ė* ‘aviator’, *meliorat-or-ius*, *-ė* ‘land reclamation specialist’). As far as hybrid derivatives are concerned, *automobil-inink-as*, *-ė* ‘motorist’ and *final-inink-as*, *-ė* ‘finalist’ are more frequent. Strong competition is characteristic of several pairs of common root *-ininkas*, *-ė* and correlative derivatives, e.g. *bohem-inink-as*, *-ė* ‘bohemian’ / *bohem-ist-as*, *-ė* ‘id.’, *kolekc-inink-as*, *-ė* ‘collector’ / *kolekc-ionier-ius*, *-ė* ‘id.’, *archyv-inink-as*, *-ė* ‘archivist’ / *archyv-ist-as*, *-ė* & *archyv-ar-as* ‘id.’ (the latter two correlative derivatives are also in relation of strong competition).

SUTRUMPINIMAI IR ŽENKLAI

- ^a – prieš žodžio reikšmę rodo, kad apibrėžtis yra straipsnio autorių
- ang. – angliškai
- IntV – interneto vartoseną
- lie. – lietuviškai
- pranc. – prancūziškai
- ru. – rusiškai
- ← – darybos ryšys tarp hibridinio vedinio ir pamatinio žodžio
- ↔ – darybos ryšys tarp koreliacinio vedinio ir pamatinio žodžio
- / – konkuravimas

ŠALTINIAI

BLKŽ^e – Danutė Liutkevičienė (vyr. red.), *Bendrinės lietuvių kalbos žodynas*, (<https://ekalba.lt/bendrinės-lietuvių-kalbos-zodynas>) (2022 12 14).

DLKT – *Dabartinės lietuvių kalbos tekstynas*. 2011, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas (<http://tekstynas.vdu.lt/tekstynas/>) (2021 12 28).

DLKŽ^e – Stasys Keinys (vyr. red.), *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, 8-as patais. ir papild. leid., Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2021, elektroninis variantas, 2021 (<https://ekalba.lt/dabartines-lietuvių-kalbos-zodynas>) (2022 12 14)

Lietuvos Respublikos Terminų bankas (<http://terminai.vlkk.lt/>) (2022 12 14).

LKŽ^e – Lietuvių kalbos žodynas, 1–20 (1941–2002): elektroninis variantas, vyr. red. Gertrūda Naktinienė, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2005 (atnaujinta versija, 2018) (www.lkz.lt) (2022 12 11).

ND – Rita Miliūnaitė, Agnė Aleksaitė, Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas [tęstinis internetinis žinynas nuo 2011 m.], sud. Rita Miliūnaitė, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas (<https://ekalba.lt/naujazodziai/>) (2022 12 14).

TŽŽ^e – Kompiuterinis tarptautinių žodžių žodynas „Interleksis“, Vilnius: Alma litera, Fotonija, 2008.

Konkuruojančių hibridinių ir koreliacinių darinių ieškota interneto paieškos sistema *Google*.

LITERATŪRA

Bauer, Laurie 2006, Competition in English word formation, in Ans van Kemenade, Bettelou Los (eds.), *The Handbook of the History of English*, Oxford: Blackwell, 177–197.

Bonami, Olivier, Jana Strnadová, 2018, Paradigm structure and predictability in derivational morphology, *Morphology* 29, <https://doi.org/10.1007/s11525-018-9322-6> (2021 12 28)

Fernández-Alcaina, Cristina 2017, Availability and unavailability in English word-formation, in Juan Santana-Lario, Salvador Valera (eds.), *Competing patterns in English affixation*, Bern: Peter Lang, 163–206.

Fradin, Bernard 2019, Competition in derivation: what can we learn from French doublets in *-age* and *-ment*?, in Franz Rainer, Francesco Gardani, Wolfgang U. Dressler, Hans Christian Luschützky (eds.), *Competition in Inflection and Word-Formation*, Cham: Springer, 67–93.

Gailiūtė-Bernotienė, Gabrielė 2016, *The Politics of Taste in Independent Lithuania: Publishing and Criticism of Literary Texts*. Summary of Doctoral Dissertation, Vilnius: Vilnius University.

Inčiuraitė-Noreikienė, Lina 2017, *Dabartinės lietuvių kalbos vardažodžių su (neo)klasikiniais elementais morfeminė sandara ir daryba*, Humanitariniai mokslų daktaro disertacija, Vilnius: Vilniaus universitetas.

Inčiuraitė-Noreikienė, Lina 2022, Hibridinių vedinių ir skolinių konkurencija, *Baltistica* 57(1), 149–174.

Inčiuraitė-Noreikienė, Lina, Bonifacas Stundžia 2015, On word formation patterns of hybrid neoclassical nouns and adjectives in Lithuanian, in Artūras Judžentis, Stephan Kessler (eds.), *Contributions to Morphology and Syntax. Proceedings of the 4th Greifswald University Conference on Baltic Languages*, Berlin: Logos, 27–50.

Keinys, Stasys 2005, *Dabartinė lietuvių kalbos terminologija*, Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.

Marchand, Hans 1969, *The Categories and Types of Present-day English Word Formation: a Synchronic-Diachronic Approach*, 2nd edition, München: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.

Miliūnaitė, Rita 2009, *Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.

Miliūnaitė, Rita 2022, *Įvairuojantys ir nauji lietuvių kalbos reiškiniai XXI a. pradžioje: sistematika ir pokyčių kryptys*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.

Štekauer, Pavol 2017, Competition in natural languages, in Juan Santana-Lario, Salvador Valera (eds.), *Competing patterns in English affixation*, Bern: Lang, 15–32.

Urbutis, Vincas 1965, *Daiktavardžių daryba*, in Kazys Ulvydas (red.), *Lietuvių kalbos gramatika 1*, Vilnius: Mintis, 251–473.

Urbutis, Vincas ⁴2005, *Daiktavardžių daryba*, in Vytautas Ambrazas (red.), *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*, 4-oji pataisyta laida, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 86–167.

Urbutis, Vincas ²2009, *Žodžių darybos teorija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Vaskelienė, Jolanta 1998, *Lietuvių kalbos darybiniai sinonimai (veiksmazodžių abstraktai)*, Humanitariniai mokslų daktaro disertacija, Vilnius: Vilniaus universitetas.

Vaskelienė, Jolanta 2022, Dėl bendrašaknių lietuvių kalbos daiktavardžių su priesagomis *-(i)acija* ir *-imas*, *Respectus Philologicus* 41(46), 94–106.

Župerka, Kazimieras 1995, *Kalbos priemonių konkurencija kaip lietuvių kalbos stilistikos objektas*, Šiauliai: ŠPI.

Bonifacas STUNDŽIA
Baltistikos katedra
Baltijos kalbų ir kultūrų institutas
Vilniaus universitetas
Universiteto g. 5
LT-01513 Vilnius
Lithuania
[bonifacas.stundzia@flf.vu.lt]

Lina INČIURAITĖ-NOREIKIENĖ
Baltistikos katedra
Baltijos kalbų ir kultūrų institutas
Vilniaus universitetas
Universiteto g. 5
LT-01513 Vilnius
Lithuania
[lina.inciuraite@flf.vu.lt]